

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลที่ใช้ในการสังเคราะห์ที่ได้จาก 4 แหล่ง ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ 3 แหล่งคือ 1) ข้อมูลเชิงปริมาณจากฐานข้อมูลของสมศ. เป็นข้อมูลผลการประเมินจากสถานศึกษาจำนวน 37,272 แห่ง 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเล่มรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามที่สมศ.จัดส่งให้สถานศึกษา 3) เอกสารและรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกของสมศ. และแหล่งข้อมูลปฐมภูมิจำนวน 1 แหล่งคือ 4) ผู้แทนจากสถานศึกษาและจากต้นสังกัดที่เข้าร่วมอภิปรายในการประชุมสนทนากลุ่ม จัดขึ้นเพื่อกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับมาตรฐานการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา ต่อต้นสังกัด ต่อรัฐบาล และต่อ สมศ.

ผลสังเคราะห์ที่สำคัญ สรุปได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป

1.1 สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอนปฐมวัย

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไปที่สอนปฐมวัย จำนวนทั้งสิ้น 28,999 แห่ง ได้รับการรับรองมาตรฐาน 28,057 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.75 ไม่รับรองมาตรฐาน 942 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.25 ในจำนวนสถานศึกษาได้รับทั้งหมด ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดี ร้อยละ 55.67 ระดับดีมาก ร้อยละ 41.08

สถานศึกษาสังกัด สกอ. ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดีมากสูงสุด (ร้อยละ 90.91) รองลงมาคือสถานศึกษาสังกัด อปท.กทม. และ สช. (ร้อยละ 55.85-59.00) ส่วนสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดี เมื่อพิจารณาถึงขนาดโรงเรียน พบว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดีมาก มากที่สุด รองลงมา คือ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามลำดับ และสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมืองส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดีมาก ส่วนสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเมืองส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดี เช่นเดียวกับภูมิภาคพบว่าสถานศึกษาในกรุงเทพฯ และปริมณฑลส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดีมาก ขณะที่สถานศึกษาในภูมิภาคอื่นๆ ส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดี

ผลการประเมินตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินตามมาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 2 และมาตรฐานที่ 3 ในระดับดี สถานศึกษาสังกัด สกอ. สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และสถานศึกษาในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีผลการประเมินดีกว่าสถานศึกษาอื่น ส่วนมาตรฐานที่ 4 ด้านการประกันคุณภาพภายในส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับดีมาก และไม่มีความแตกต่างในสถานศึกษาที่มีสังกัด ขนาด ที่ตั้ง และภูมิภาคต่างกัน

ผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ของสถานศึกษาที่สอนปฐมวัยกลุ่มพื้นฐานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ในกลุ่มพื้นฐาน อยู่ในระดับ ดี หรือดีมากทุกตัวบ่งชี้ กลุ่มอัตลักษณ์และ กลุ่มมาตรการส่งเสริมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก และตัวบ่งชี้ทุกตัวอยู่ในระดับดีมาก

สถานศึกษาที่สอนปฐมวัยที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน มีผลประเมินในระดับพอใช้ 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 8 ประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพภายใน ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย และตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองและรอบสาม พบว่า ส่วนใหญ่มีผลการประเมินคงที่ คือ ดี>ดี (ร้อยละ 41.62) รongลงมา คือ เพิ่มขึ้น 1 ระดับ คือ ดี>ดีมาก (ร้อยละ 27.11) และเพิ่มขึ้น 2 ระดับ คือ ไม่รับรอง>รับรอง (ร้อยละ 15.12)

1.2 สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไปที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา

สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 32,834 แห่ง ได้รับการรับรองมาตรฐาน 20,369 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 62.04 ไม่รับรองมาตรฐาน 12,465 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 37.96 โดยร้อยละ 54.20 มีผลการประเมินระดับดี และร้อยละ 7.83 มีผลการประเมินระดับดีมาก

สถานศึกษาสังกัด สกอ.ได้รับการรับรองมาตรฐานมากที่สุด ร้อยละ 95.24 รongลงมา คือ สถานศึกษาสังกัด กทม. และ สช. สถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานมากที่สุด คือ สถานศึกษาสังกัด สพฐ. (ไม่รับรองร้อยละ 39.10) สถานศึกษาสังกัด สกอ. ส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดีมาก ส่วนสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ ส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดี เมื่อพิจารณาถึงขนาดโรงเรียน พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ได้รับการรับรองมาตรฐานมากที่สุด ร้อยละ 92.08 รongลงมา คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามลำดับ โดยสถานศึกษาทุกขนาดส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดี และสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมืองและนอกเมืองได้รับการรับรองมาตรฐานไม่แตกต่างกัน และส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดี เช่นเดียวกับภูมิภาค พบว่า สถานศึกษาที่อยู่ในกรุงเทพฯ และ ปริมณฑลได้รับการรับรองมาตรฐานมากกว่าภูมิภาคอื่นเล็กน้อย

ผลการประเมินตามกฎมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผลการประเมินตามมาตรฐานที่ 1 ส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับดี สถานศึกษาสังกัด สกอ. มีผลการประเมินสูงกว่าสถานศึกษาสังกัดอื่น มาตรฐานที่ 2 ส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับดีมาก โดยไม่มีความแตกต่างในสถานศึกษาที่มีสังกัด ขนาด ที่ตั้ง และภูมิภาคต่างกัน มาตรฐานที่ 3 มีผลการประเมินในระดับดี สถานศึกษาสังกัด สกอ. สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และสถานศึกษาในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีผลการประเมินสูงกว่าสถานศึกษาอื่น มาตรฐานที่ 4 ส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับดีมาก โดยไม่มีความแตกต่างในสถานศึกษาที่มีสังกัด ขนาด ที่ตั้ง และ ภูมิภาคต่างกัน

ผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา **กลุ่มพื้นฐาน** ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี **ตัวบ่งชี้ที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน คือ ตัวบ่งชี้ที่ 5** ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ค่าเฉลี่ยเทียบร้อยละ 47.65 และตัวบ่งชี้ทุกตัวในกลุ่ม**อัตลักษณ์** และ **กลุ่มมาตรการส่งเสริม**มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา ที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน มีผลประเมินในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วน คือ **ตัวบ่งชี้ที่ 5** ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ค่าเฉลี่ยเทียบร้อยละ 29.50

ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบพบว่า ส่วนใหญ่มีผลการประเมิน**ลดลง 2 ระดับ คือ** รับรอง>ไม่รับรอง ร้อยละ 30.35 **รองลงมา คือ คงที่สามรอบ คือ ดี>ดี ร้อยละ 12.73 เพิ่มขึ้น 2 ระดับ คือ** ไม่รับรอง>รับรอง ร้อยละ 9.22 และ **ลดลง 1 ระดับ คือ** ดีมาก>ดี (ร้อยละ 8.87)

2. สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของศูนย์ กศน. อำเภอ

ศูนย์ กศน. อำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 928 แห่ง ได้รับการรับรองมาตรฐาน 917 แห่ง ร้อยละ 98.81 ส่วนใหญ่มีผลการประเมินระดับดี ร้อยละ 81.90 ไม่รับรองมาตรฐาน 11 แห่ง ร้อยละ 1.19 ผลการประเมินคล้ายกันในศูนย์ กศน. อำเภอ ทุกขนาด และตั้งอยู่ในเมือง และนอกเมือง และทุกภูมิภาค

ผลการประเมินตามกฎมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผลการประเมินตาม**มาตรฐานที่ 1 และมาตรฐานที่ 3** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ส่วน**มาตรฐานที่ 2 และมาตรฐานที่ 4** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก โดยไม่มีความแตกต่างในศูนย์ กศน. อำเภอ ที่มี ขนาด ที่ตั้ง และภูมิภาคต่างกัน

ผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ของศูนย์ กศน. อำเภอ **กลุ่มพื้นฐาน** ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี **ตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับ พอใช้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 5** ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ยเทียบร้อยละ 73.45) **กลุ่มอัตลักษณ์** และ**กลุ่มมาตรการส่งเสริม**ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก และตัวบ่งชี้ทุกตัวอยู่ในระดับดีหรือดีมาก

ศูนย์ กศน. อำเภอที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน มีผลประเมินในระดับพอใช้ 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ **ตัวบ่งชี้ที่ 5** ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน **ตัวบ่งชี้ที่ 6** ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ**ตัวบ่งชี้ที่ 8** พัฒนาการของการประกันคุณภาพในสถานศึกษาและต้นสังกัด

ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบ พบว่า ส่วนใหญ่มีผลการประเมิน**คงที่สามรอบ คือ ดี>ดี ร้อยละ 68.10 และเพิ่มขึ้น 1 ระดับ คือ ดี>ดีมาก ร้อยละ 12.18**

3. สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประกันคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ

สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานทุกแห่ง คือ โรงเรียนวิทยาศาสตร์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์ ส่วนสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองร้อยละ 90 ขึ้นไป คือ โรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปทุมวัย) และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ (ปทุมวัย) ส่วนโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานต่ำกว่าร้อยละ 50 คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม โรงเรียนในสาม

จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ (ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา) และบ้านเรียน

ผลการประเมินตามกฎมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า โรงเรียนที่ผลการประเมินตามมาตรฐานที่ 1 – 4 อยู่ในระดับดีมาก คือ โรงเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเฉพาะความพิการ (ปฐมวัย) และวิทยาลัยนาฏศิลป์ ส่วนโรงเรียนอื่นๆ ส่วนใหญ่มาตรฐานที่ 1 – 3 อยู่ในระดับดี และมาตรฐานที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก

ผลการประเมินตามกลุ่มตัวบ่งชี้ พบว่า กลุ่มพื้นฐานมีโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก คือ โรงเรียนวิทยาศาสตร์ และโรงเรียนเฉพาะความพิการ (ปฐมวัย) ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ยกเว้น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา) ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ แต่อย่างไรก็ตาม แม้คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนอื่น ๆ จะอยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ พบว่า ส่วนใหญ่ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วน ส่วนผลการประเมินตามกลุ่มอัตลักษณ์และกลุ่มมาตรการส่งเสริม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก

ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบ พบว่า โรงเรียนที่มีผลการประเมินคงที่ 3 รอบ คือ ดี>ดีมาก>ดีมาก ได้แก่ โรงเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนที่มีผลการประเมินคงที่ 2 รอบ คือ ดี>ดี คือ โรงเรียนกีฬา และโรงเรียนเฉพาะความพิการ (ประถมศึกษา) ส่วนโรงเรียนที่ผลการประเมินลดลง 2 ระดับ คือ รับรอง>ไม่รับรอง ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรม โรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ (ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา) และโรงเรียนที่ผลการประเมินลดลง 1 ระดับ คือ ดีมาก>ดี ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์

ตอนที่ 2 สรุปผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

2.1 ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาทั่วไป

ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาทั่วไป พบว่า มีข้อเสนอแนะที่น่าเสนอตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏผลดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี เช่น ผู้เรียนควรปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัยในห้องเรียน ผู้เรียนควรกล้าแสดงออก มีเมตตากรุณาต่อผู้อื่น เป็นต้น สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดี เช่น การดูแลตนเอง การออกกำลังกาย การรักษาความสะอาด การมีวินัย อดทน เป็นต้น สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีสุนทรียภาพทางด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ นอกจากนั้นสถานศึกษาควรมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระ โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ สม่าเสมอและต่อเนื่อง และการพัฒนาทักษะการอ่านหรือนิสัยรักการอ่าน ควรจัดการเรียนการสอนโดยมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งที่เป็นสื่อการเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น และควร

มีการวิเคราะห์ผลการสอบหรือผลการประเมินเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนแต่ละคน เช่น นำมาใช้ในการจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ เป็นต้น

มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการศึกษา พบว่า มีข้อเสนอแนะสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมมือกันทำงาน โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สถานศึกษาควรมีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ และสถานที่ให้เพียงพอ เช่น ควรจัดที่พักผ่อนและมุมเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง ควรจัดครูหรือบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มขึ้นจากหน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น สถานศึกษาควรบริหารจัดการศึกษาให้มีความปลอดภัยทั้งด้านอุปกรณ์ สิ่งของและสถานที่โดยการกำหนดเป็นนโยบาย/แผน แนวปฏิบัติหรือมาตรการ หรือจัดกิจกรรมหรืออุปกรณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยให้ครอบคลุมความปลอดภัยทั้ง 6 ด้าน นอกจากนั้นสถานศึกษาควรบริหารจัดการศึกษาในลักษณะที่เป็นกิจกรรม โครงการหรืองานวิจัย และสถานศึกษาควรบริหารจัดการศึกษาในเรื่องสิ่งแวดล้อมหรือการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยจัดพื้นที่ในห้องเรียนสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนการสอน พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมจัดแบบบูรณาการ หรือจัดกิจกรรมที่หลากหลายหรือมีการวางแผนพัฒนาผู้เรียนตามความแตกต่างของบุคคล สถานศึกษา และควรออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงด้วยเครื่องมือที่มีคุณภาพ นอกจากนั้นสถานศึกษาควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 4 การประกันคุณภาพภายใน พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในกับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และควรส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สถานศึกษาควรประเมินคุณภาพภายในทุกมาตรฐานตามสภาพจริงอย่างสม่ำเสมอด้วยเครื่องมือที่มีคุณภาพ ทั้งนี้สถานศึกษาควรพัฒนาระบบสารสนเทศให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบันพร้อมใช้งานนอกจากนั้นสถานศึกษาควรนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา

2.2 ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ กศน.อำเภอบึง

ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ กศน.อำเภอบึง พบว่า มีข้อเสนอแนะที่นำเสนอตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏผลดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมโครงการหรืองานวิจัย เพื่อส่งเสริมผู้เรียนในด้านการพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต ส่งเสริมความเป็นเลิศทางศิลปะ ดนตรี ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ การพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนั้นสถานศึกษาควรมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการคิด

และสถานศึกษาควรมีจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนมาช่วยในการพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการศึกษา พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการโดยใช้หลัก PDCA และควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาควรมีการทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือที่ปรึกษา มีการประชุมร่วมกัน ทั้งนี้สถานศึกษาควรมีการประเมินหรือวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อนำมาพัฒนางาน นอกจากนี้สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน และควรมีการพัฒนาครูหรือบุคลากรให้มีความก้าวหน้า และสามารถพัฒนางานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนการสอน พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรมีการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้สถานศึกษาควรมีการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และควรมีการวิเคราะห์และการประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้สถานศึกษาควรมีพัฒนาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการทำวิจัยเพื่อนำผลวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 4 การประกันคุณภาพภายใน พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในกับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และควรพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีความน่าเชื่อถือ

2.3 ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ

ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ พบว่า มีข้อเสนอแนะที่นำเสนอตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏผลดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมโครงการหรืองานวิจัย นอกจากนี้สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติตนการฝึกทักษะต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้สถานศึกษาควรมีการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และควรมีการพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนแต่ละคนตามศักยภาพของตนเอง

มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการศึกษา พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบโดยใช้หลัก PDCA โดยสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้สถานศึกษาควรมีพัฒนาครูจากการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ พัฒนาเทคนิควิธีสอน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสถานศึกษาควรมีการนิเทศและประเมินการสอนของครูด้วย

มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนการสอน พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และควรมีการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย โดยสถานศึกษาควรมีการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและควรมีการจัดกิจกรรม/โครงการที่เชื่อมโยงกับ

ชีวิตประจำวัน จัดกิจกรรมแบบบูรณาการเป็นรายบุคคลนอกจากนั้นสถานศึกษาควรมีการพัฒนาครู/บุคลากร โดยการอบรมในประเด็นเกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน เทคนิควิธีสอนและส่งเสริมให้ครูหรือบุคลากรให้ทำวิจัย

มาตรฐานที่ 4 การประกันคุณภาพภายใน พบว่า มีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรมีการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและควรมีการพัฒนาาระบบสารสนเทศให้เป็นระบบนอกจากนั้นสถานศึกษาควรมีการนำผลประเมินไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแยกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณการศึกษาโดยพิจารณาถึงความแตกต่างทั้งด้านบริบทและขนาดของสถานศึกษา โดยไม่ควรยึดเกณฑ์จำนวนนักเรียนอย่างเดียวเพื่อให้เกิดยุติธรรมกับสถานศึกษาทุกขนาด โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาที่สอนปฐมวัย เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไปในอนาคต

2. หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดนโยบาย 6 ด้าน คือ (1) ด้านครู (2) ด้านหลักสูตร (3) ด้าน ICT (4) ด้านการปรับระบบการประเมิน (5) ด้านการทดสอบ/วัดผล และ (6) การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา พร้อมกับการกำกับติดตามนโยบายเป็นระยะ

3. หน่วยงานต้นสังกัดควรพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยต้องจัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางให้ครูสอนตามหลักสูตร การพัฒนาครูตามความเหมาะสม/ความต้องการจำเป็น (Needs) ของครูแต่ละคน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในลักษณะ Area-Based เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ควรมีการประเมินครูโดยให้ครูทำ Performance Agreement: PA ตามคุณลักษณะของครูแต่ละคน

4. หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนเอกชน เช่น สช. ควรให้ความสำคัญกับงานวิชาการ เพื่อจะเป็นพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนเอกชนโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดกลางและเล็ก เป็นต้น

3.1.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการนำผลการสอบ O-NET มาวิเคราะห์ถึงจุดอ่อน/จุดแข็งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อไปใช้ในการกำหนดนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. สถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้โดยมุ่งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยนำเทคนิควิธีสอนและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3. สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ผู้เรียนทุกคน โดยการวิเคราะห์ถึงความแตกต่างในด้านความรู้พื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้เรียนแต่ละคนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมในตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบ

4. สถานศึกษาควรเร่งดำเนินการทบทวนปรับแผนการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาเพื่อให้จำนวนผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบระดับชาติมากกว่าขีดจำกัดล่าง

3.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน

1. เกณฑ์การประเมินตัวบ่งชี้ที่ 5 ที่ใช้เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี ซึ่งพิจารณาจากขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการสอบ O-NET ของนักเรียนทุกระดับ จึงควรมีปรับปรุงเกณฑ์ที่จะใช้พิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี สำหรับเกณฑ์การประเมินที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้อาจใช้เครื่องมือในการประเมินที่หลากหลายให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน เช่น ควรมีแบบทดสอบฉบับภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนหลักสูตรสองภาษา ไม่ควรใช้เครื่องมือประเมินเดียวกันทั้งประเทศ และใช้เกณฑ์เดียวกันทุกกลุ่มเพราะอาจเกิดความไม่เท่าเทียมกันในแต่ละกลุ่มโรงเรียนได้ เป็นต้น

2. ควรกำหนดรูปแบบการประเมินจากหลายแหล่ง เช่น ผลการทดสอบระดับชาติ ผลการทดสอบระดับเขตพื้นที่ ผลการทดสอบระดับโรงเรียน เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะกำหนดสัดส่วนคะแนนตามแหล่งที่มา เป็น 50 : 30 : 20

3. กำหนดเกณฑ์การประเมินเฉพาะแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้เรียนปกติ กลุ่มผู้เรียนที่เป็นต่างชาติ กลุ่มผู้เรียนที่เป็นเด็กพิเศษ กลุ่มโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ เป็นต้น

4. กรณีที่โรงเรียนมีเด็กพิเศษเรียนร่วมด้วย ควรกำหนดเกณฑ์ในการสอบ O-NET ของนักเรียนกลุ่มนี้ให้ชัดเจน ในขณะเดียวกันก็ควรกำหนดนิยามของเด็กพิเศษให้ชัดเจนโดยไม่จำเป็นต้องยึดใบรับรองแพทย์อย่างเดียวกันนั้น ทั้งนี้อาจจะกำหนดจำนวนเด็กพิเศษขั้นต่ำที่โรงเรียนสามารถรับได้

3.2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวบ่งชี้

1. ตัวบ่งชี้ของแต่ละหน่วยงาน เช่น หน่วยงานต้นสังกัด กับ สมศ. ควรมีความสอดคล้องกัน ไม่ควรมีความแตกต่างกันมาก เพราะทำให้ยุ่งยากในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือควรมีความสอดคล้องกันของตัวบ่งชี้ระหว่างการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

2. ไม่ควรมีตัวบ่งชี้จำนวนมาก ควรมีการปรับตัวบ่งชี้ใหม่ให้มีจำนวนที่เหมาะสม เน้นเฉพาะที่เป็นสาระสำคัญ หรืออาจจะกำหนดเพียงแนวทางในการประเมินเท่านั้น ไม่ต้องกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ เนื่องจากตัวบ่งชี้ในการประเมินที่ผ่านมาจำนวนมากเกินไป ไม่สอดคล้องในทางปฏิบัติ และมีหลายประเด็น สถานศึกษาต้องสร้างเครื่องมือเอง อาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง หรือบางครั้งหน่วยงานต้นสังกัดมีเครื่องมือ

มาให้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นมีลักษณะละเอียดมากเกินไปในการที่จะเก็บรวบรวมเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นภาระของครูมาก

3.2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการประเมิน

1. ควรมีการประเมินภายใน และการประเมินภายนอกควบคู่กัน แต่ควรปรับวิธีการประเมินที่ไม่สร้างภาระให้สถานศึกษา กล่าวคือ ให้สถานศึกษาประเมินตนเอง โดยต้นสังกัดเข้าไปช่วยเหลือ ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับการประเมินภายนอก ควรมีกรรมการจากส่วนกลางเข้าไปกำกับติดตามอย่างเป็นระยะ เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก จากนั้นจึงให้ผู้ประเมินภายนอกเข้าไปประเมิน

2. รูปแบบการประเมินแบบใหม่ ควรเป็นการประเมินทางออนไลน์ โดยดูเอกสารทางออนไลน์ จากนั้นจึงเข้าเยี่ยมสถานศึกษา 1 วัน เพื่อตรวจสอบในประเด็นที่มีข้อสงสัย

3.2.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคณะผู้ประเมินภายนอก

1. คณะผู้ประเมินภายนอกต้องเป็นผู้มีความรู้ เชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ รู้จักโรงเรียน รู้เท่าทันโรงเรียน มีกระบวนการสืบค้นข้อมูล มีคุณธรรม และได้มาตรฐาน ระหว่างการประเมินมีการอบรมเป็นระยะ

2. ผู้ประเมินภายนอกที่จะเข้าไปประเมินสถานศึกษาวัตถุประสงค์พิเศษ ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของสถานศึกษานั้นๆ

3. สมศ.ควรกำหนดให้ผู้ประเมินภายนอกเป็นกลุ่มเดียวกันในการประเมินสถานศึกษาวัตถุประสงค์พิเศษ เช่น ถ้าผู้ประเมินภายนอกจะเข้าไปประเมินวิทยาลัยนาฏศิลป์ ก็ควรเป็นผู้ประเมินภายนอกกลุ่มเดียวกันที่จะไปประเมินวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกสถานศึกษา เป็นต้น

4. โครงสร้างของผู้ประเมินภายนอกควรประกอบด้วยผู้ประเมินภายใน และผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก สมศ. หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการประเมิน

3.2.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับช่วงระยะเวลาการประเมินภายนอก 5 ปี

1. ระยะเวลาการประเมินภายนอกทุก 5 ปี มีความเหมาะสมแล้วแต่ในระหว่างที่ยังไม่รับการประเมินควรมีบุคลากรจาก สมศ. เข้ามาดูแลอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อให้คำแนะนำ และให้ความรู้ อย่างเป็นกัลยาณมิตร

2. ถ้ามีการแบ่งกลุ่มโรงเรียนตามสภาพโรงเรียนแต่ละแห่ง ควรมีการกำหนดระยะเวลาประเมินตามสภาพโรงเรียน กล่าวคือ ถ้ามีการแบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม **กลุ่มที่ 1** โรงเรียนที่ไปสู่ระดับนานาชาติได้ (โรงเรียนที่ติดอันดับ 1-100) เช่น โรงเรียนสาธิต โรงเรียนประจำจังหวัด เป็นต้น อาจไม่ต้องไปประเมิน แต่ควรมี site visit เพื่อดูวิธีการที่ดี แล้วนำโมเดลที่ดีไปใช้กับโรงเรียนอื่น **กลุ่มที่ 2** โรงเรียน

เข้มแข็ง ต้องทำ site visit และประเมินบ้างแต่ไม่ต้องทุก 5 ปี **กลุ่มที่ 3** โรงเรียนทั่วไปเข้าไปประเมินตามปกติ
ทุก 5 ปีและ**กลุ่มที่ 4** โรงเรียนอ่อนแอ ต้องการความช่วยเหลือ อาจต้องเข้าไปประเมินทุกปี เพื่อดูพัฒนาการ